

ПРОБЛЕМИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Матросова В.О.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

В Україні завжди існувала проблема високого рівня непрямих податків та складності їх адміністрування. У проекті нового Податкового кодексу ставка ПДВ знижена до 17% та запропонована система автоматичного повернення бюджетного відшкодування.

Загальноприйнятою є точка зору про *регресивний характер* непрямих податків і, в першу чергу, ПДВ. ПДВ сплачується *багаторазово* на кожному етапі виробництва та реалізації продукції при її русі від першого виробника до кінцевого споживача. Основна маса населення на даний час опинилася у групі «чистих споживачів», які всі свої доходи витрачають на споживання. У сучасній економічній теорії все частіше рівень інфляції називають додатковим непрямим податком на споживання. Неможливо говорити про зрушення у виробничому секторі доки не будуть вирішені питання споживчого попиту.

ПДВ – це податок пропорційний споживанню та має виключно фіскальне значення. Тобто високі ставки ПДВ призводять до зменшення споживчого попиту. Це призводить до зниження ділової активності та виробництва в рамках країни. З цього замкнутого кола неможливо вийти доки не буде знайдено баланс між фіскальними потребами та споживчими можливостями у країні.

Зменшення ставки ПДВ з 20% до 17% загальної проблеми ніяк не вирішує. Виходом з існуючої ситуації, на наш погляд, є перехід з моноставочної системи обкладання ПДВ до мультиставочної системи. Така система успішно використовується у країнах Європи.

Загальновідомо, що при збільшенні доходів населення зростає доля збереження та падає доля споживання, тобто доля ПДВ у сумі витрачених доходів зменшується. Мультиставочний характер дозволяє диференційовано підійти до оподаткування платників ПДВ.

Така практика довгий час успішно використовується в Європі і дає позитивний соціальний та економічний ефект. Будь-яка сучасна податкова система дозволяє диференціювати платників ПДВ за рівнем податкового тиску шляхом запровадження декількох ставок даного податку.

Результатом застосування декількох ставок ПДВ по групах товарів та послуг є зменшення регресивного характеру непрямих оподаткування.